

KVALIFIKAČNÝ RÁMEC

PRE EURÓPSKY PRIESTOR VYSOKOŠKOLSKÉHO VZDELÁVANIA

DUBLINSKÉ DESKRIPTORY ZJEDNODUŠENE „V NAŠOM JAZYKU“

Uvádzame zjednodušený obsahový preklad podstatných náležitostí „Dublinských deskriptorov“ – verbálneho popisu požiadaviek na úrovne vysokoškolského vzdelania uvedené v medzinárodnej dohode ministrov školstva Európskych krajín s poznámkami.

VŠEOBECNÉ POZNÁMKY:

Vysokoškolské kvalifikácie v Európe majú osobitne dohodnutý rámec kvalifikácií z roku 2005 v rámci bolonského procesu. Tento kvalifikačný rámec je **medzinárodná dohoda** ministrov školstva Európskych krajín a teda aj **záväzok** pre Slovenskú republiku a jej vysokoškolské inštitúcie, ktoré sú súčasťou Európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania (EHEA).

Kvalifikačný rámec pre EHEA stanovuje **úrovne kvalifikácií** popisom počtu kreditov vyjadrujúcim objem práce študenta pri štúdiu na vysokej škole v príslušnom stupni a slovným popisom – charakteristikou dosiahnutých vedomostí, schopností a zručností. Slovné popisy - „deskriptory“ jednotlivých úrovní vzdelania vyjadrujú základné kvalitatívne očakávania od absolventov vysokoškolského vzdelávania príslušných úrovní.

KVALIFIKÁCIE sú **predpokladom** pre výkon určitej práce, profesie alebo povolania.

Vysokoškolská KVALIFIKÁCIA sa získava **úspešným absolvovaním** vysokoškolského štúdia. Získanie vysokoškolskej KVALIFIKÁCIE je potvrdzované vysokoškolským **diplomom** a spoločensky honorované akademickým **titulom**. Primárne je teda získanie kvalifikácie, titul je sprievodný znak.

Vysoká škola musí byť schopná dostatočne uisťovať, že všetci jej študenti úspešne končiaci štúdium – absolventi spĺňajú a aj tí, ktorí v budúcnosti budú úspešne absolvovať štúdium budú spĺňať uvedené požiadavky pri nadobudnutí príslušnej kvalifikácie. Vysoké školy to zabezpečujú prostredníctvom svojich správne nastavených politík, štruktúr a procesov (vnútorného systému zabezpečovania kvality). Vysoká škola musí byť schopná preukázať aj funkčnosť vnútorného systému, teda že každý jeden jej absolvent preukázal alebo preukáže požiadavky uvedené v deskriptoroch pred úspešným absolvovaním štúdia (nadobudnutím kvalifikácie).

KVALIFIKÁCIE **PRVÉHO STUPŇA** VYSOKOŠKOLSKÉHO VZDELANIA, SÚ UDEĽOVANÉ ŠTUDENTOM, KTORÍ:

Bc.

1. PREUKÁZALI VEDOMOSTI A ICH POCHOPENIE V ODBORE štúdia, ktoré nadväzujú na ich všeobecné stredoškolské vzdelanie a sú typicky **na úrovni pokročilých učebníc** doplnených o vybrané aspekty najnovších poznatkov z odboru štúdia;
2. VEDIA POUŽIŤ svoje VEDOMOSTI a ich chápanie spôsobom naznačujúcim **profesionálny prístup** k práci a/alebo k povolaniu a majú KOMPETENTNOSTI zvyčajne **preukázané** kladením a **obhajovaním argumentov** a (vy)riešením problémov (=úloh) v odbore štúdia;
3. MAJÚ SCHOPNOSTI ZÍSKAVAŤ A INTERPRETOVAŤ zodpovedajúce údaje (=FAKTY) zvyčajne v odbore štúdia A na ich základe **eticky a spoločensky zodpovedne ROZHODOVAŤ**;
4. VEDIA KOMUNIKOVAŤ **informácie**, koncepcie (=princípy), **problémy a riešenia** odbornému aj laickému publiku;
5. MAJÚ rozvinuté ZRUČNOSTI VZDELÁVAŤ SA potrebné na pokračovanie v ďalšom štúdiu s vysokým stupňom samostatnosti.

POZNÁMKY:

Na prvom stupni vysokoškolského vzdelávania sa požiadavky kladú najmä **v rámci** ODBORU štúdia.

Študenti musia vedieť VEDOMOSTI POUŽIŤ (takmer) profesionálne, čo preukazujú spravidla **argumentáciou** pri RIEŠENÍ PROBLÉMOVO ZADANEJ ÚLOHY a jej **obhajobou**. To sa deje najčastejšie vypracovaním a obhájením záverečnej práce. Preto zadanie záverečnej práce musí byť formulované problémovo (ako **konkrétna úloha**).

KOMPETENTNOSTI znamenajú **preukázané** schopnosti, spôsobilosti, ktoré sú všeobecne využiteľné.

Študent musí byť schopný ZÍSKAVAŤ ZODPOVEDAJÚCE FAKTY a správne ich interpretovať.

Má rozhodovať na základe faktov.

Má konať ETICKY A SPOLOČENSKY ZODPOVEDNE a má zohľadňovať vedecké poznanie.

Vedieť KOMUNIKOVAŤ znamená aj mať zručnosti „soft skills“, „prenositeľné zručnosti“, alebo najnovšie „zručnosti uplatnenia sa na trhu práce“.

Študent musí byť schopný VZDELÁVAŤ SA ďalej.

KVALIFIKÁCIE DRUHÉHO STUPŇA VYSOKOŠKOLSKÉHO VZDELANIA, SÚ UDEĽOVANÉ ŠTUDENTOM, KTORÍ:

Mgr. Ing.

1. PREUKÁZALI VEDOMOSTI A ICH POCHOPENIE idúce nad rámec, rozširujúce a/alebo obohacujúce vedomosti a porozumenie spájané s prvým stupňom vysokoškolského vzdelávania, **ktoré poskytujú základ alebo príležitosť pre originálnosť pri rozvíjaní a/alebo uplatňovaní koncepcií** (=princípov), často v súvislosti s výskumom;
2. VEDIA POUŽIŤ získané VEDOMOSTI, ich porozumenie a majú SCHOPNOSTI TVORIVO RIEŠIŤ PROBLÉMY (=úlohy, zadania) **v nových alebo neznámych prostrediach, v širších kontextoch presahujúcich ich odbor štúdia;**
3. MAJÚ SCHOPNOSŤ INTEGROVAŤ VEDOMOSTI, ZVLÁDAŤ ZLOŽITOSŤ A FORMULOVAŤ ROZHODNUTIA aj pri neúplných alebo obmedzených informáciách, zahŕňajúc **spoločenskú a etickú zodpovednosť** pri uplatňovaní ich vedomostí a pri rozhodovaní;
4. VEDIA jasne a JEDNOZNAČNE KOMUNIKOVAŤ ZÁVERY, poznatky A ZDÔVODNENIA odborníkom aj laickým adresátom;
5. MAJÚ rozvinuté ZRUČNOSTI SAMOSTATNE SA VZDELÁVAŤ, ktoré im dovoľujú pokračovať v ďalšom **samoštúdiu.**

POZNÁMKY:

Druhý stupeň je NADSTAVBOU na profesionálne vzdelanie prvého stupňa v odbore.

Dôležitými črtami sú ORIGINALNOSŤ, TVORIVOSŤ, ZLOŽITOSŤ, KOMPLEXNOSŤ, SYNTÉZA RIEŠENÍ, SPOLOČENSKÁ A ETICKÁ ZODPOVEDNOSŤ PRI ROZHODOVANÍ AJ V PRI NEÚPLNÝCH INFORMÁCIÁCH A V NOVÝCH SITUÁCIÁCH a najmä PRESAHY Z ODBORU.

Druhý stupeň vysokoškolského štúdia je často spojený **s vedeckým výskumom**, študenti participujú na úlohách výskumu.

Študenti vedia tvorivo použiť vedomosti pri riešení (problémovo) zadaných úloh, analyzovať problém a syntetizovať nové riešenie. Tvorivo prinášajú nové riešenie na zadanú úlohu.

Musí uplatňovať ETICKÚ A SPOLOČENSKÚ ZODPOVEDNOSŤ pri uplatňovaní vedomostí a pri rozhodovaní a to aj pri neúplných informáciách.

Absolventi druhého stupňa musia vedieť KOMUNIKOVAŤ jednoznačne závery a ich zdôvodnenia, odborníkom aj laikom, verejnosti.

Absolvent musí byť schopný VZDELÁVAŤ SA ďalej samoštúdiom.

KVALIFIKÁCIE **TRETIEHO STUPŇA** VYSOKOŠKOLSKÉHO VZDELANIA, SÚ UDEĽOVANÉ ŠTUDENTOM, KTORÍ:

PhD.

1. PREUKÁZALI SYSTEMATICKÉ POROZUMENIE odboru štúdia a OSVOJILI SI ZRUČNOSTI A METÓDY **vedeckého výskumu** spojené s daným odborom zodpovedajúcim aktuálnemu stavu poznania v odbore;
2. PREUKÁZALI SCHOPNOSŤ **koncipovať, konštruovať, realizovať a upravovať** podstatnú časť **výskumu s vedeckou integritou**;
3. PRISPELI pôvodným výskumom K ROZŠÍRENIU HRANÍC VEDECKÉHO POZNANIA **prostredníctvom** realizácie **rozsiahleho súboru prác**, z ktorých niektoré sú hodné **recenzného publikovania**;
4. SÚ SCHOPNÍ KRITICKEJ ANALÝZY, hodnotenia A SYNTÉZY **nových a zložitých konceptov**;
5. DOKÁŽU KOMUNIKOVAŤ s kolegami, širšou vedeckou komunitou aj laickou verejnosťou svoju oblasť expertízy;
6. ako sa očakáva, BUDÚ SCHOPNÍ v akademickom a profesionálnom kontexte PODPOROVAŤ **technický, spoločenský alebo kultúrny pokrok** v spoločnosti založenej na vedomostiach.

POZNÁMKY:

Vedecký výskum je rigoróznym procesom získavania nových vedeckých poznatkov – rozširovania hraníc poznania ľudstva.

Študent musí preukázať hlboké systematické porozumenie odboru štúdia, musí si osvojiť zručnosti a metódy vedeckého výskumu a oboznámiť sa s aktuálnym stavom poznania v odbore.

„Odbor štúdia“ v tomto význame sa s ohľadom na charakter tretieho stupňa vysokoškolského štúdia blíži vednému odboru.

Študent má preukázať, že sám realizoval podstatnú časť výskumu, že ho načrtnol, skonštruoval, zrealizoval, optimalizoval a to všetko eticky čistým spôsobom.

DIZERTABILNOSŤ (obhájiteľnosť) práce spočíva v tom, že študent **PREUKÁŽE, ŽE VIE VEDECKY PRACOVAŤ**. To sa spravidla preukazuje tak, že niekoľko jeho pôvodných vedeckých prác je prijatých na publikovanie po recenzovaní. Recenzovanie je prísne posúdenie úzko špecializovanou vedeckou komunitou spravidla u nezávislého renomovaného vydavateľa.

V umení sa tieto pravidlá uplatňujú primerane.

Absolventi tretieho stupňa sa považujú za expertov vo svojej oblasti.

Očakáva sa, že absolventi tretieho stupňa výraznejšie prispievajú k technickému rozvoju a spoločenskému pokroku či už vo vedeckom výskume, alebo v profesionálnej praxi.

